

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

x

Nro 11 • Perjantaina 25. toukokuuta 2007

58. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Liuksialan kappelissa, oppaana Kaarina Lannetta

Kevätpäivä Kangasalla ja vähän Tampereellakin

Toukokuun ensimmäisenä lauantaina reipas joukko Helsingin kurkijokelaisia ja kurkijokelaisten ystäviä lähti Helsingistä kevätretkelle Kangasalle. Koukassimme Tampereen keskustan Vanhan Kirkon puiston kautta, josta Tampereen kurkijokelaisia liittyi matkalle mukaan. Heti tavattaessa löytyi sukulaisia, tuttavuuksia ja koulukavereita. Ja jos oli ensimmäistä kertaa mukana eikä tuntenut ketään niin heti tutustui. Siinä on se karjalaisuuden salaisuus. Tampere näytti kauneimmat kasvonsa lauantai-aamupäivänä. Koski kohisi, päivä paistoi, vanha kirjastotalo, jossa Väinö Linna oli käynyt ahkerasti, oli avoinna monitoimitilana. Vanha Kirkko oli avoinna pistäytymiselle ja Frencellin tehtaan kattilahuoneeseen, (joka oli myös toiminut teknillisenä museona) sijoitettuun lehtienlukusalissakin ennätti piiptahtaa, jos vain huomasi käydä.

Tampereelta mukaan tullut Tapio Nikkari esitteli matkalla Äijälään Tampe-

reen maisemia bussin ikkunasta ja kertoili asiantuntevasti nähtävyyksistä. Äijälässä meitä jo odotteli Kauko Ilonen, joka oli uhrannut lauantaipäivänsä meille. Tämä Kangasalan tulisielu on uhrannut päivän jos toisenkin Äijälälle, se tuli selväksi aamupäivän aikana.

Äijälä on Kangasalan Karjalalainen Kulttuurikeskus.

Siitä kehitettiin Kauko Ilosen puheenjohtajuuskaudella ehkä maan laajin ja laadukain siirtokarjalaisen kulttuurin keräämis-, taltiointi- ja esittelypaikka. Äijälässä on tallennettuna mm. valokuvia, tekstiilejä, kirjoja ja esineitä. Toimintaa ja ponnisteluja paikan hyväksi on ollut noin 27 vuotta, josta Kauko Ilonen kertoi asiantuntevasti. Kauko Ilonen (Karjalaisseurojen Tampereen piirin puheenjohtajana 1978-2002, kunnia-puheenjohtaja vuodesta 2004, Kangasalan Karjalaiset ry:n pj 1956-1961, 1978-2004, varapj 2004-). Käytiin läpi talon vaiheet sekä yläkerrassa

oleva näyttelytila ja sen koelmat. Talon esittelyn aikana kuului jostakin viennosta kaunista naiskuorolaulua, tuntui kuin eläisi jotta vanhaa, tavoittamatonta, unenomaista, tuttua, mutta kuitenkin niin saavuttamatonta. Kangasalle on sijoitettu Kivennapalaisia, joten Äijälässä oli luonnollisesti paljon tietoa erityisesti Kivennavalta, sen merkkihenkilöistä ja maisemista, mutta jonkin verran myös muualta pakko-luovutetusta Karjalasta, lähinnä kuitenkin Kannakselta. Kivennavan kirkonkellotkin kumahtelivat nauhalta, samoin voi kuunnella kuulokkeilla Edith Södergranin runon - Maa, jota ei ole.

Äijälän yläkerrasta on tehty näyttelytila, se on otettu käyttöön syksyllä 2003 ja kokoelmia kartutetaan koko ajan. Äijälässä on runsaasti kirjallista materiaalia sekä videodokumentteja, joihin tutustuminen olisi vienyt runsaasti aikaa. Pihalle oli rakenteilla huvimaja, jonne on varattu häätkin, joten kyllä huvi-

maja valmistuu varmasti tänä kesänä. Äijälä on myös oivallinen juhlien ja kokousten pitopaikka, se tuli todettua kun nautimme pitopöydästä hyvää, monipuolista ruokaa. Kangasalan Karjalaisten puheenjohtaja ja Äijälän talousjohtaja Kaarina Lannetta oli koonnut keittiöön mukavan ja ammattitaitoisen vapaaehtoisjoukon tekemään meidän päivästäme juhlan, eli söimme siis lounaan. Josakin välissä esittäydettiin toisillemme. Kun yhdessä juhlimme vähän myöhästyneesti Kurkijoki-Seuran Tampereen osaston 20-vuotisjuhlaa, niin osaston perustaja Olavi Kallioniemi kertoi meille miten kaikki alkoi ja kuinka seura on toiminut näinä kuluneina vuosina (koko puhe Kurkijokelainen 10/2007) ja samalla Tapio Nikkari elävöitti historiikkia kuvien, joten meille kaikille selvisi nyt viimeistään, että toiminta on Tampereella ja että toiminta jatkuu. Esityksen jälkeen Olavi Kallioniemelle luovutettiin Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki tun-

**Sivuillamme
TÄNÄN mm.**

Bertta Tellervo Laukkasen siunaus ... 3
Kalle Kaskiluoto, Syväsen ensimmäinen palkattu työmies 5
Kaatuneitten muistopäivä 5
Tapanin muistelo, osa 3 6
Elisenvaaran yhteiskoulu 80 v., osa 2 7
Kurkijokimuseolla tapahtuu 8

**Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
8.6., 29.6., 20.7., 3.8.**

**Toimitus auki
VAIN tiist. ja perj. klo 9-14.**

nustuksena ansiokkaasta toiminnastaan.

Kahviakin juotiin ja sen aikana Olavi Kallioniemi viihdytti meitä lukemalla kirjoittamansa kertomuksen. Matka jatkui kuin valtiotvierailussa, Äijälästä saatiin Kaarina Lannetta vielä mukaamme Liuksialan kappelille oppaaksi esittelemään Liuksialan kartanon vanhaa kirkkomaata ja vuonna 1920 rakennettua kappelia. Tällä paikalla sijaitsi aikanaan Kangasalan vanhin kirkko.

Kaarina Maununtytären (1550-1612) aikaista kartanoa ei enää ole, nykyinen kartano on yksityisomistuksessa, joten sinne ei päässyt käymään. Liuksialan kartano siirtyi Kaarina Maununtytären kuoleman

jälkeen Cruz-suvulle ja myöhemmin Meurmanin suvulle. Tämä kappelin alue on myös Meurmansuvun yksityinen hautausmaa. Meillä oli tarkoitus käydä tutustumassa myös Kangasalan kirkon, mutta päivä oli kokonaan varattu kirkollisille toimituksille, joten sinne ei voinut ryhmänä mennä ja tyydyimmekin katselemaan kirkkoa ja Kangasalan keskustaa bussin ikkunasta, ja taapailmaan mielessä "Mä oksalla ylimmällä" - sanaja.

Kangasalta matka vei Lempäälän kautta Tampereelle ja Vapriikkiin. Vapriikissa on useita museoita, mutta meille oli opastus ti-

JATKUU SIVULLA 6

Olavi Kallioniemi ja Kauko Ilonen

Muutoksen tuulia

Jokapäiväisessä elämässämme luomme ympärille erilaisia rutiineja, asioita joita voi tehdä ikään kuin automaattisesti ja ajattelematta. Haluamme ympäristössämme mahdollisimman monen asian pysyvän muuttumattomana, sillä uuteen sopeutuminen tuottaa usein tullessaan epävarmuutta ja jos muutokset ovat suuria, myös pelkoa. Tästä kurkijokelaisella väestöllä on hyvinkin omakohtaisia ja tuskallisia kokemuksia.

Myös sairaus pakottaa ihmiseen suhtautumaan asioihin uudella tavalla ja joskus myös hidastamaan oman koneistonsa käyntiä, lepäämään ja keräämään voimia. Raija Hjelmin sairausloma aiheutti myös tämän lehden tekemiseen äkillisiä muutoksia sikäli, että nyt tätä numeroa tekee väliaikainen päätoimittaja. Tarkkaavainen lukija saattaa huomata lehden yksityiskohdissa muutoksia, jotka ovat tahattomia, sillä tarkoitus on jatkaa hyväksi koettua lehden linjaa - niin ulkoasun kuin sisällönkin suhteen. Toivomme kaikki että Raija mahdollisimman pian pääsisi jatkaamaan arvokasta työtään Kurkijokelaisen päätoimittajana sekä henkilönä, jonka henkilökohtaista panosta kurkijokelaisuuden puolesta kaikki olemme oppineet arvostamaan.

Ensi sunnuntaina on helluntai, jota yleensä pidetään alkavan kesän varhaisena tunnusmerkkinä. Monissa perheissä on juhlan aika valmistajien merkeissä. Näiden iloisten juhlien keskellä voisi olla hyvä

muistaa myös niitä henkilöitä - vanhuksia, ja sairaita, jotka yksin viettävät aikaansa kotonaan tai jossain hoitolaitoksessa. Mitä jos jakaisimme valmistajien iloa ja muistaisimme myös heitä tervehdyksyllä? Muutama kukka siitä saadusta kukkamerestä voisi olla ilahduttava tapa osoittaa välittämistä.

Karjalaista syntyperää olevat henkilöt ovat tottuneet seuraamaan tarkasti Venäjältä päin tulevia uutisia. Tähän lehteen saimme hyvin ajankohtaisen matkakertomuksen Kuolemajärveltä, Terijoelta ja Kronstadtista. Sieltä suunnasta on viime viikkona kantautunut huolestuttavia tietoja Venäjän rakennusviraston yrityksistä vallata suomalaisen yrityksen toimitilat ja rajoittaa sen toimintaa, jopa väkivaltaisain keinoin. Viime päivinä on

myös raportoitu että Venäjällä olisi väitetty - ilmeisesti perusteettomasti - suomalaisen kananlihan sisältävän salmonellaa, vaikka kyse on erittäin harvinaisesta bakteerilajikkeesta Suomessa. Nämä uutiset herättävät epäilyjä siitä että taustalla saattavat olla tahot, joiden tarkoituksena on vaikeuttaa ulkomaisten yritysten toimintaa. Vaikuttaa siltä että muutosten pyörteiset pilvet ovat kasautumassa naapurimme päälle ja lähiaikoina saamme kuulla vielä lisää huolestuttavia uutisia. Kaikki kuitenkin toivomme että nämä uutiset kuitenkin vain kertovat jonkinlaisen kontrolloimattoman joukon pyrkimyksistä saada huomiota.

Jaakko Taitonen
väliaikainen päätoimittaja

"Toukokuun loppu on suurten juhlien aikaa."

Kuolleita

Vilhelmiina HEINONEN

* 18.4.1912
† 11.4.2007

Kiitollisuudella muistaen lapset lastenlapset lastenlastenlapset perh. sukulaiset ja ystävät

Äidit vain, nuo toivossa väkevät,
Jumalan näkevät
Heille on annettu voima ja valta
kohota unessa pilvien alta
ja katsella korkeammalta
Lauri Viita

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa. Kiitos osanotosta. Lämmin kiitos Urpulle väsymättömästä hoivasta

Rakkaamme

Ilmari KONTULAINEN

* 6.10.1915 Kurkijoki
† 30.4.2007 Loimaa

Lämmöllä muistaen ja kiittäen
Toini ja Vilho
Juha, Kati ja Vili
Kimmo, Kirsi, Santeri ja Sara
Eeva ja Mikko
Tuomas

Asta
Muut sukulaiset ja ystävät

Hymni soi holvissa hiljaa,
tummana kaipuuta soi.
Aika on korjannut viljaa,
sarka jo kynnetty on.

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos myös kaikille isäämme hoitaneille.

Muistettavaa

Kesäkauden avajaiset Karjalaisen kesäkodilla Jollaksessa su 27.5. klo 15 alk. Mukana Marjo Matikainen-Kallström. Pääsky ry. jäsenseuroineen

Hiitolan Pitäjätseuran järjestämä naisten ilta ke. 30.5. klo 18 Tuomarink. 2 Pori. Suunnitellaan pitäjäjuhlien leivonta-, kahvitus- ym. asioita. Tervetuloa joukolla mukaan osallistumaan 60. Hiitolan pitäjäjuhlien järjestelyihin.

Kurkijoen Marttayhdistys toimintaryhmät yhdessä Krekilän myllylle kesäteatteriin katsomaan "Peräkammarin poikia" su 1.7. klo 14 näytökseen kimpakyydein Loimaan torilla. Ilmoittautumiset Marita Ventolle puh. (02) 7683 234.

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME

Ma - Pe 9 - 17
La 9 - 13

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

NIMIPÄIVÄT

pe 25.5. Urpo
la 26.5. Minna, Miina, Mimmi, Vilma, Vilhelmiina
su 27.5. Ritva, Helluntai
ma 28.5. Alma
ti 29.5. Oiva, Oliver, Olivia
ke 30.5. Pasi
to 31.5. Helka, Helga
pe 1.6. Teemu, Nikodemus
la 2.6. Venla
su 3.6. Orvokki, Viola
ma 4.6. Toivo, Puolustusvoimain lippujuhlan päivä
ti 5.6. Sulevi
ke 6.6. Kustaa, Kustavi, Kyösti
to 7.6. Suvi, Roope, Robert

Merkkipäiviä

Martti Repo täyttää 70 vuotta 5.6. Loimaalla. Entinen koti oli Elisenvaarasaa.

Hartaus sunnuntaiksi
27.5. Helluntai

Toivo yhteydestä jää

"Rakentakaamme itsellemme kaupunki ja torni, joka ulottuu taivaaseen asti", päättävät ihmiset Vanhan testamentin myyttisessä alkukertomuksessa. Ihmisten uurastuksen tuloksena syntyy Baabelin torni - vertauskuva ihmisen pyrkimyksistä saavuttaa teoillaan mainetta ja kohota itse itselleen jumalaksi. Alkuihmiskunnan suuresta unelmasta jää jäljelle keskeytynyt rakennusprojekti, hajaannus ja vaikeus ymmärtää toinen toista.

Kertomus Baabelin tornista on ollut yhtenä lähtökohtana espanjalaisen ohjaajan, Alejandro González Inárritun elokuvaan Babel. Japanilaisen turistin marokkolaiselle oppaalleen lahjoittama kivääri on välikappaleena draamassa, joka ravistelee ihmisiä neljässä maassa ja maanosassa. Näennäisen sattumanvaraisesti yhteen kietutut kohtalot kertovat ihmisen perimmäisestä yksinäisyydestä, kaipuusta toiseen ihmiseen ja keskinäisen kohtaamisen vaikeudesta. Ihminen janoaa yhteyttä toiseen ihmiseen; kuitenkin vaikeus ymmärtää ja kohdata toista on kipeällä tavalla totta yhä uudelleen.

Tänään on helluntai, kirkon syntymäpäivä. Helluntaihin kätkeytyy toivo siitä, että sittenkään ihmisiä erottavat ymmärtämättömyyden muurit eivät ole lopullisia. Baabelin tornin rakennustyömaalta hajaantuneen ihmiskunnan sairauteen on olemassa lääke - se on Pyhän Hengen läsnäolo, joka synnyttää rauhaa ja toivoa sydämissämme. Niin kuin Kristus sanoo: "Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon (Joh. 14:27)."

Kristinusko ei suinkaan aina ole tuonut sopua ja rauhaa ihmisten välille. Liian monet rauhattomat ihmiset ovat kuvitelleet toimillaan ajavansa Jumalan asiaa, mutta ajaneet omaansa ja unohtaneet Hengen. Helluntain Hengen vaikutus maailmassa, kirkossa ja sydämissämme on hienovireistä, ihmistä kunnioittavaa. Se on kuin lempeä tuulenvire, joka koskettaa sitä, mikä meissä on haurainta ja rikkoutuneinta. Tai joskus raju kuin tulenlieskat. Sen vaikutuksesta meillä on mahdollisuus ymmärtää toinen toistamme, ja ymmärtää jotain Jumalasta: "...me kaikki kuulemme heidän julistavan omalla kielellämme Jumalan suuria tekoja (Apt. 2:11)."

Inárritun elokuvan lopussa kaksi erilleen joutunutta, eri ikäistä, eri kulttuureihin kuuluvaa, köyhä ja rikas, halaaavat lämpimästi toisiaan. Kaiken erillisyyden jälkeen - toivo kohtaamisen mahdollisuudesta jää. Toivo ymmärtämisen mahdollisuudesta.

"Minä jätän teille rauhan. Älkää vaipuko epätoivoon."

Juha Raatikainen

Kirjoittaja on Kymen seurakunnan kirkkoherra.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

- Kuinka paljon Suomen lääkäreistä on naisia?
- Kuka oli Viron presidenttinä ennen sotia?
- Mikä on suurin Suomessa elävä näätäeläin?
- Minä vuonna Joulurauha julistettiin Suomessa ensimmäisen kerran?
- Mikä kala ei lisääny Suomen vesissä?
- Mikä viljakasvi ruokkii puolet maapallon asukkaista?
- Kuinka monta kertaa Suomessa on ollut kansanäänestys?
- Millä alalla kunnostautuneet palkitaan Puupäähällä?
- Kuinka suuren nopeuden rusakko pystyy kehittämään?
- Mitkä tanssia kaikki Jukolan veljekset osasivat?

Sanan Voimaa

25.5. Herra on minun valoni ja apuni, ketä minä pelkäisin? Herra on minun elämäni turva, ketä siis säikkyisin? Ps. 27:1

26.5. Kun puhun teille, en puhu omista nimissäni: Isä on minussa, ja minun tekoni ovat hänen tekojaan. Uskokaa, kun sanon, että minä olen Isänsä ja Isä on minussa. Joh. 14:10-11

27.5. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: "Jos joku rakastaa minua, hän noudattaa minun sanaani. Minun Isäni rakastaa häntä, ja me tulemme hänen luokseen ja jäämme asumaan hänen luokseen. Joh. 14:23

28.5. Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon. Joh. 14:27

29.5. Minä annan teille uuden sydämen ja teidän sisimpäanne uuden hengen. Minä otan teidän rinnastanne kivisydämen pois ja annan tilalle elävän sydämen. Hes. 36:26

30.5. Minä annan henkeni teidän sisimpäanne ja ohjaan teidät seuraamaan säädöksieni, ottamaan varteen minun käskyni ja elämään niiden mukaan. Hes. 36:27

31.5. Kun sitten koitti heluntaipäivä, he olivat kaikki yhdessä koolla. Yhtäkkiä kuului taivaalta kohahdus, kuin olisi käy-

nyt raju tuulenpuuska, ja se täytti koko sen talon, jossa he olivat. Ap.t. 2:1-2

1.6. Herra on hänen nimensä, iloittaa hänen edessään! Hän on orpojen isä ja leskien puoltaja, Jumala pyhässä asunnossaan. Ps. 68:5-6

2.6. Sinä, Jumala, annat runsaat sateet, nääntyneen maasi sinä saat jälleen kukoistamaan. Sinun väkeäsi elää siellä, hyvydessäsi sinä huolehdit köyhistä, Jumala. Ps. 68:10-11

3.6. Jeesus vastasi: "Totisesti, totisesti: jos ihminen ei synny vedestä ja Hengestä, hän ei pääse Jumalan valtakuntaan. Mikä on syntynyt lihasta, on lihaa, mikä on syntynyt Hengestä, on henkeä. Älä kummeksu sitä, että sanoin sinulle: 'Teidän täytyy syntyä uudesti. Joh. 3:5-7

4.6. Tuuli puhaltaa missä tahtoo. Sinä kuulet sen hulinan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee. Samoin on jokaisen Hengestä syntyneen laita. Joh. 3:8

5.6. Niin kuin Mooses autiomaassa nosti käärmeen korkealle, niin on myös Ihmisen Poika korotettava, jotta jokainen, joka uskoo häneen, saisi iankaikkisen elämän. Joh. 3:14-15

6.6. Ja minä sanoin: - *Miä minua, minä hukun! Minulla on saastaiset huulet, ja saastaiset huulet on kansalla, jonka keskellä elän, ja nyt minun silmäni ovat nähneet Kuninkaan, Herran Sebaotin. Jes. 6:5*

Hyvät rohut

Mie olin kovast allapäin minnuu itketti iha miepä käinkii laulamaa ja unehuti ihmiste viha.

Voi meitä piruparkoja miul on tapan sanno, hääk se lie ku sanomaa ain toisil pahast pannoo.

Mie lähin pihal puuhaamaa aurinkoo ja tuulee, tuota pikkaa tulikki miul jo hymy huulee.

Kaikha myö se tietää jot luonto parantaa, laulu, toine ilmane rohtu hyväl mielel saa.

Sirpa Aaltonen-
Veikkolainen

Bertta Tellervo Laukkasen siunaus Joutjärven kirkossa 7.4.2007

Hyvät Bertta Laukkasen omaiset, sukulaiset ja ystävät. Olemme kokoontuneet tänne Joutjärven kirkkoon siunaamaan ja hyvästelemään Berttaa: aviopuolisoa, äitiä, mummia. Tässä hetkessä tahdomme osoittaa hänelle kiitollisuuttaja kunnioitusta kaikesta siitä hyvästä, mitä hän elämänsä aikana teki toisten ihmisten hyväksi. Kiitämme rakkaudesta ja huolenpidosta, jota hän osoitti perheelleen ja läheisilleen. Rukoilemme poisnukkuneen ja hänen läheistensä puolesta. Pyydämme taivaallisen Isän lohdutusta suruunne ja kaipauksenne. Olemme Jumalan sanan puhuttelussa. Kuoleman edessä joudumme hiljentymään ja ajattelemaan myös omaa katoavaisuuttamme; kerran tulee meidänkin vuoromme lähteä tästä ajasta.

Hyvät Bertta Laukkasen omaiset, sukulaiset ja ystävät. Teillä on mielessänne monia muistoja tästä rakkaasta ihmisestä, jota olemme nyt saattelemassa viimeiselle matkalle. Olemme jättämässä jäähyväisiä puolisololle, äidille, mummille. Ajattelemme Bertan elämää ja sen vaiheita; muistelemme sitä, millainen hän oli ihmisenä. Bertta Tellervo Laukkasen syntyi Sortavalan maalaiskunnassa helmikuussa 1929. Hän oli seitsenlapsisen perheen kolmanneksi vanhin lapsi. Bertta sai elää kauniin lapsuuden kauniissa Karjalas-

sa. Hän jos kuka oli juuriltaan ja mieleltään karjalainen. Karjalainen iloisuus, elämäntahto ja sisu olivat hänelle tyypillisiä luonteenpiirteitä. Urheilu ja liikunta kuuluivat Bertan lapsuuteen ja nuoruuteen; hiihto, pesäpallo ja näytelmäharjastus antoivat elämään sisältöä. Sota-aikana perhe joutui lähtemään evakkotai-paleelle kahteen otteeseen. Välillä palattiin takaisin kotiseudulle, mutta rakas Karjala jouduttiin jättämään taakse alueluovutusten takia. Kuitenkin sekä Bertan että puolisonsa Ilmarin kotitalot

Sortavalassa ja Kurkijolla ovat edelleen pystyssä ja monesti Berttakin sai käydä kaunista Karjalaa katsomassa. Sortavala -seurassa hän oli aktiivinen jäsen ja toimi seuran hallituksessa.

Sota-aika oli luopumisen aikaa. Kauniit kotiseudut jäivät Karjalaan, mutta elämän piti jatkua. Bertta sai vierelleen hyvän puolison. Ilmari ja Bertta vihittiin heinäkuun ensimmäisenä päivänä vuonna 1950 Pieksämäen kirkossa. Yli 40 vuotta perhe asui Pieksämäellä. Bertta työskenteli Osuuskaupan palveluksessa, välillä piti myös omaa kauppaa, toimi konsulenttina ja välillä opiskeli. Perheeseen syntyi kolme lasta: Pekka, Marja-Liisa ja Anna-Maija. Myöhemmin vielä suku kasvoi neljällä lastenlapsella. Bertan tar-

mokkuus tuntui olevan loputon. Päivätyön lisäksi hän jaksoi ahkeroida kotona. Kädentaidot olivat Bertalla aivan erityisen hyvät. Hän neuvoi, virkkasi, nypläsi ja innokas lukija kun oli, saattoi sujuvasti kutoa ja lukea yhtä aikaa. Erilaisia luottamustehtäviä kertyi pätevälle ihmiselle. Pieksämäellä Bertta kuului kehitysvammalaitoksen johtokuntaan ja täällä Lahdessa Bertta toimi aktiivisesti So-tainvalidien naisjaostossa sekä Martoissa. Monenlaiset hyväntekeväisyystapahtumat saivat Bertasta tarmokkaan tukijan ja puuha-ihmisen. Bertta oli armoitettu karjalanpiirakan paistaja ja monissa tapahtumissa mm. Niemenkadun työkeskuksessa on syöty Bertan ja Pekan paistamia herkullisia piirakoita. Tärkeinä Lahteen Bertta ja Ilmari muuttivat oikeastaan lasten perässä. Pekka ja Marja-Liisa olivat jo täällä ja Bertta, Ilmari ja Anna-Maija muuttivat Lahteen 19 vuotta sitten.

Bertasta voi sanoa, että hän oli hyväsydäminen ja jalo ihminen, joka teki kaikkensa läheistensä eteen. Hän kantoi vastuuta omasta perheestään ja hoiti Anna-Maijaa kotona vuosikymmenet. Aviopuoliso, lapset ja lastenlapset olivat Bertalle rakkaita. Mutta lähipiiriin lisäksi Bertta jaksoi välittää myös kauempana olevista

Te Bertan läheiset muis-

tatte hänet esimerkillisenä ihmisenä. Hänellä oli hyvä sydän ja hän eli muita varten, läheisiään palvellen. Juuri siitä hän varmasti sai myös eniten itse sisältöä omaan elämäänsä.

Vaikka läheisen kuolema on raskas menetys ja siitä seuraava suru lähes pohjattoman tuntuinen, olette kuitenkin suostuneet siihen, että Jumalalla on kuitenkin hyvä tahto meitä ihmisiä kohtaan, vaikkamme voi aina ymmärtää hyvän Jumalan tarkoituksia. Jesajan kirjassa on Jumalan sanat: "Minun ajatukseni eivät ole teidän ajatuksianne eivätkä teidän tiettenne ole minun teitieni, sanoo Herra. Sillä niin korkealla kuin taivas kaartuu maan yllä, niin korkealla ovat minun tieni teidän teittenne yläpuolella ja minun ajatukseni teidän ajatuksenne yläpuolella." (Jes. 55:8-9)

Moni läheisensä menettänyt ihminen on kokenut, että on lopulta vain yksi asia, joka voi lohduttaa kuoleman surussa: se on toivo jälleennäkemisestä ja siitä, ettei ero ole lopullinen. Saamme jättää itsemme ja läheisemme hyvän ja ihmisiä rakastava Jumalan käsiin ja turvautua uskossa Jeesukseen ja Vapahtajan sovitusyöhön. Ylösnousemususkon tieto Taivaan kodista antaa voimaa jatkaa elämää myös surun keskellä.

Timo Pokki, Lahden
Launeen kirkkoherra

JUOLAHT MIELEHEIN

Avaimet

Helluntaihan se aina on ollut häiden pitämisen aikaa.

Häihin on aina perinteisesti keksitty monenlaisia ohjelmanumeroita.

Varsinkin poikamme Petrin ja morsiamensa Katin vihkiäisiin Kalastajatorpalla osallistuneet nuoret olivat järjestäneet mitä

hauskimpia ohjelmanumeroita.

Varsinkin eräs tällainen juttu oli monille aivan uusi ja outo. Se sai häävään melkein naurusta ulvomaan.

Bestman puhui nuorille leppoisaan tapaansa kaikkia sulhasen kanssa yhdessä kokemiaan "poikienjutuja". Sanoi sitten lopuksi, että taitaa olla parasta palauttaa morsiamelle tämän

asunnon avain koska sitä tuskin enää tarvitsee. Palautti avaimen ja sanoi sitten: "Nyt on muillakin tilaisuus palauttaa hallussaan oleva Katin kämpän avain: Tämän sanottuaan nousi ainakin 20 nuortamiestä ja pitkässä jonossa tulivat hääparin pöydän luo avaintaan luovuttamaan. Sulhasen oli kuin puulla päähän lyöty ja mahtava naurunremakka säesti näitä muka entisiä "ylkiä", jotka nyt avaimensa joutuivat pois

luovuttamaan.

Tämä tapahtui 10 vuotta takaperin. Samalla saimme itse juhliä omia 44-vuotishääpäiviämme. Yllätyksenä sain itsekin vastaanottaa 44 kukan kimpun mieheltäni. Ohjelmanumeroi sekini. Taisin olla tosiaankin itse yhtä "pöllämystynyt" kuin poikakin.

Kenel ei oo heilaa helluntaina, sil ei oo sitä koko kesänä.

Terttu Ketola

Neljä sukupolvea

2.4.2006 täytti Tauno Hurskainen Otsanlahdelta 80 vuotta. Kuvassa Taunun ohella poikansa Risto Hurskainen, Riston tytär Annina Junikka o.s. Hurskainen, sekä Anninan pojat Jon 4v ja Joona 2v.

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Va. päätoimittaja Jaakko Taitonen
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri ..... 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. .... 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi ..... 35 euroa
6 kk ..... 20 euroa
3 kk ..... 12 euroa
Pohjoismaat ..... 39 euroa
Muualle ..... 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Lauri Poutanen on vanhin neljästä pojasta, jotka syntyivät Henrik ja Edith (os. Nyqvist) perheeseen 1917 Helsingissä. Tapio syntyi 1918, Jussi 1920 ja Heikki 1922. Vuonna 1921 perhe muutti Elisenvaaran rautatiekasarmiin. Elisenvaara oli tuohon aikaan suuri ja tärkeä risteysasema, ratapiha ja veturivarikko olivat keskellä kylää. Koti oli viiden kasarmin muodostaman rivin keskimmaisessa rakennuksessa. Kahdeksan perheen talo, jossa jokaisessa asunnossa oli kyökki ja kamari, sekä yhteinen eteinen kahdelle perheelle. Kolme pitkää ulkorakennusta sulki pihapiirin. Niissä olivat aitat, puuliiterit, kellarit ja kahden lehmän navetat. Poutasella ei ollut lehmää.

Kamarin täyttivät vanhempien isot rautasängyt, jotka päivisin petattiin työntämällä niiden päädysisään. Äidin tekemät "löystäkit" olivat päiväpeiteinä. Muina huonekaluina olivat isän kirjoituspöytä, punainen peilipiironki, pieni sohva, pöytä ja tuolit sekä kasattavat poikien sängyt. Kamarin ikkunoista näkyivät ratapiha ja Suohovin pellot.

Poutasten suku on kotoisin Parikkalan Innasen nurkasta. Suurin osa suvusta eli Karjalassa, isän tati Emmi Poutanen oli töissä Fazerin musiikkikaupassa Viipurissa. Isä Henrik puhui sujuvasti venäjää, pojat saivat seurata keskustelua "laukkuryssien" kanssa Elisenvaaran asemakasarmin pihassa. Kiertävät kaupustelijat olivat yleisiä 1920-30 luvuilla. Useimmat Poutaset olivat tuolloin töissä rautateilla ja nykyisin vielä neljännessä sukupolvessa löytyy rautatieläinen. Isä aloitti työnsä rautateilla "topparoikasta" 1935, yleni siitä Elisenvaaran asemamieheksi, sitten junamieheksi ratapihalla. Sen jälkeen isä koulutautui junanlähettäjäksi. Isä on aina ollut innokas oppija ja tiedon soveltaja ja näillä avuilla hän yleni lopulta Helsingin apulaisasemapäälliköksi, mistä virasta hän jäi eläkkeelle 1980.

Pojat olivat urheilullisia, kylän poikien kanssa kilpailtiin yleisurheilussa ja pelattiin polttopalloa. U-

massa käytiin Kotavaaran joessa. Polkupyöriä perheellä oli vain yksi, sillä tehtiin retkiä jopa 30 km säteellä Elisenvaarasta. Vauhdikas veljessarja oli vaatteiden suurkuluttaja, repaleita ja palkeenkieliä syntyi leikeissä ja kisoissa. Niinpä isä teetätti pojille molskihousut, ne kun kestäisivät, eipä tulisi reikiä. No, Tapio pyllisti tahkon pyörään ja Lauri kiersi kampea – reikä tuli, tuli myös nuhteet. Lukeminen oli myös poikien harrastus, ennen sähkövaloa kirjojen kanssa pärjättiin öljylampun valossa.

Olympialaisten aikaan

Poutaselle hankittiin radio. Isällä oli silloin rahaa. Kaksi korkeata salkoa pystytettiin kamarin puoleiselle maalle antennia varten. Sinkkiämpäri kaivettiin maahan majoitusta varten. Radioon kuuluivat vastaanotin, kovaääninen, akkumulaattori ja anodipatteri. Amsterdamin olympialaisten seuraamista varten tuotiin pihalle penkkejä ja tuoleja. Jotkut istuivat maantien aidalla. Jännitys oli huipussaan kun kuuluttajan ääni kaiutti radiosta: "Huomio, huomio! Lahti, Helsinki." Lasten käskettiin olla hiljaa, vaikka he istuivat mykkinä paikallaan. Ritola, Purje, Nurmi ja muut kuuluisuudet toivat kultamitaleja Suomelle. Painijat menestyivät samalla tavoin. Kisojen jälkeen pojat juoksivat kilpaa Tervaportin tiellä ja kasarmin ympäri milloin Nurmena, Ritolana tai muuna suuruutena.

Alakoulua pidettiin maanviljelijä Kiiskin tuvasa parin kilometrin päässä rautateilla ja nykyisin vielä neljännessä sukupolvessa löytyy rautatieläinen. Isä aloitti työnsä rautateilla "topparoikasta" 1935, yleni siitä Elisenvaaran asemamieheksi, sitten junamieheksi ratapihalla. Sen jälkeen isä koulutautui junanlähettäjäksi. Isä on aina ollut innokas oppija ja tiedon soveltaja ja näillä avuilla hän yleni lopulta Helsingin apulaisasemapäälliköksi, mistä virasta hän jäi eläkkeelle 1980.

Terveiset Kuolemajärveltä, Terijoelta ja Kronstadtista!

Pääsin viime viikolla osallistumaan linja-automatkalta ja kiertelemään kyseisiä paikkakuntia. Edellisestä Karjalan kiertelystä oli kulunut jo kolme neljätoista vuotta, ja kokemus oli vähintään yhtä mieleenpainuva.

Kronstadtin ajoimme viimeistä silausta vaille valmista patorakennelmaa

pitkin. Noin 25 kilometrin mittainen moottoritierakennelma ja jättiläismäinen maansiirto merenlahteen on jo nähtävyyksinä. Jälkimakuun siististä kaupungista vaikutti vahvasti pikkupoika, joka osoitteli rehvakkaasti suomalaisbussille voitonmerkkiä - ehkä sattumaa, ehkä kodin kasvatuksen tulosta.

Lauri Poutanen 90 v. Elisenvaaran poika

nuoremmat veljensä, mikä vaikutti myös koulunkäynnin menestykseen. Oli isä kylä kuritonkin (myönnetty vasta vanhemmilla päivillä meille omille lapsille). Koulussa opittu fysiikka innosti rakentamaan erilaisia sähkökojeita, kuten kideradion. Antti Jussilan opastamana isä yhdessä veljensä Tapion kanssa opettelivat soittamaan viulua, veljekset kuuluivat myös orkesteriin, joka pääsi esiintymään Viipurin radioon.

Sota-aika varjosti Poutasten veljesten nuoruutta

Talvisodassa isä toimi suojeleuskuntalaisena Imatran voimallaitoksen ja patojen vartijana oman työnsä ohella. Jatkosodassa isä toimi junanlähettäjänä Aunuksessa ja Suojärvellä. Asemapihat olivat Neuvostoar-

meijan pommituskohteita, koska junilla kuljetettiin kaikki; sotilaat, ammuksot ja aseet, ruoka ja muu huolto. Jatkosodan loppuvaiheessa Itä-Karjalan asejoukot kuljetettiin Kannakselle, liikenteen piti toimia, vaikka pommituksia oli jatkuvasti. Isä yleni armeijassa korpraalista yliluutnantiksi. RUK kurssi 50 valmistui v. 1941, tällöin isästä tuli vänrikki. Viimeinen ylennys tuli 1960-luvulla, isästä tuli yliluutnantti. Isä osallistui aktiivisesti Rautatiepuuseeriliiton toimintaan vielä vuosisadan taittuessa.

Vuonna 1941 isä ja äitimme (Maijaliisa, os. Turunen) tapasivat tanssilavalla Varkaudessa. Isä oli juuri saanut korpraalin natsat. Jo vuoden kuluttua tanssittiin häät Kuopiossa, mistä äiti oli kotoisin. Liitosta syntyi viisi lasta, neljä

tyttöä ja poika. Nyt nuorin on jo täyttänyt 50 vuotta ja vanhin eläkkeellä. Avioliitto kesti 61 vuotta ja päättyi äidin kuolemaan 2003. Lapsenlapsia on kertynyt yhdeksän ja neljännessä polvessa on seitsemän pikkupilttiä.

Kotona isä osallistui aktiivisesti kotiaskareisiin, ruoanlaittoon ja lasten kasvatukseen. Rautatieläisperhe muutti usein, Suojärvi, Kolppi (Pohjanmaa), Kalvola (Iittala), Riihimäki, Helsinki, Vantaa ja Kerava ovat perheelle tulleet tutuiksi. Suurperheessä kuluu paljon vettä. Iittalassa meillä ole juokseva vesi, vesi oli ämpäreissä ja isä juoksi neljän ämpäriin kanssa. Kun muutimme kerrostaloon Riihimäelle 1950-luvun loppuun, tuli vesi jo kraanasta. Isä istahti keittiöjakkaralle, avasi hanan ja antoi veden juosta – kyllä elämä tältä osin helpottui. Mutta ei elämää ilman ongelmia! Tyttäret tulivat murrosikään toinen toisensa perään, siinä riitti vahtimista ja kurinpitoa, armeijan konstit olivat isällä kyllä hallinnassa, mutta ei neljää tyttölasta pysty kukaan mies täysin hallinnassa pitämään. Tiukan kasvatuksen vastapainona oli kuitenkin vanhempien kannustus ja apu – jo nuorina saimme matkustaa ulkomaille, vaihto-oppilaaksi Saksaan ja kesätöihin Ruotsiin, mikä avasi maailmankuvaamme ja kartutti vieraiden kielten taitoja.

Kuurilan junaonnettomuus 15.3.1957

Kalvolassa on edelleenkin Suomen rauhanajan pahin junaturma. Tänä päivänä isälläni oli vapaapäivä. Asuimme Iittalan rautatieaseman taloissa, asemarakennuksen tuntumassa oli rautatieläisten sauna. Isä aloitteli saunanlämmitystä ja meni asemalle lainaamaan kelkkaa saunapuiden ja pesuveden kuljetusta varten. Laiturilla junanlähettäjällä kertoi isälle tulevan onnettomuuden tilanteen. Isä teki saman tien hälytykset poliisille ja Hämeen lääninsairaalaalle, hyppäsi poliisiauton kyytiin kiitämään kohti ennakoitua onnettomuuspaikkaa. Sodan tuoman kokemuksen ja erin-

omaisen organisaatiokäynnä avulla isä ohjasi pelastustoimet onnettomuuspaikalla. Onnettomuudessa loukkaantui n. 50 henkeä ja 26 henkeä sai surmansa. Onnettomuuden syy oli katkos liikenteenohjauksen tiedonkulussa, minkä seurauksena langatonta viestintää asemien ja veturinkuljettajien välillä alettiin kehittää inhimillisten virheiden estämiseksi.

Isän eläkeläispäivät koitettiin 1980. Jotta tekemistä riittäisi, lapset ostivat isälle kelpo lahjan; mehiläisyhteiskunnan pesineen. Jo Elisenvaarassa isä oli ollut välillä mehiläishoidon apupoikana ja kertoili siitä usein. Nyt urkeni uusi harrastus. Koska kansakoululaitos ei isää opettajaksi saanut, niin tämä ura aukesi mehiläishoidon myötä. Tapansa mukaan isä koulutautui perusteellisesti ja liitettiin Uudenmaan mehiläishoitajat ry:n. Yhdistys kaappasi sanavalmiin isän neuvonta- ja koulutustyöhön.

Usein ajatellaan, että interrailaajat ovat nuoria, mutta isä ja veljensä Tapio alkoivat railailta 1980-luvulla kolmen viikon junamatkoja Saksaan, Itävaltaan ja Sveitsiin, isän ensimmäiset Manner-Eurooppaan suuntautuneet matkat. 1990-luvulla veljessarja teki useita matkoja Elisenvaaraan tutkimaan lapsuutensa maisemia ja seudun nykyistä elämää. Pusutuneli, nykyinen elämäntyö ja Karjalan kaunis luonto tulivat tutuiksi myös parille tyttäristä matkalla Kannakselle.

Lauri Poutanen täyttää 90 vuotta 26.5.2007. Me lapset, lapsenlapset ja lapsenlapsenlapset onnittelemme Keravalla, omassa kodissaan asuvaa isäämme. Juttu on syntynyt isän haastattelun pohjalta, me lapset olemme näitä juttuja kuulleet paljon, haastattelussa tarkensin yksityiskohtia, joitakin asioita perheestä Elisenvaarassa löytyi Jussi Poutasen omaelämänerästä.

VAARISSA ON SÄRMÄÄ!

Muistot tallensi tekstiksi tyttäristä neljäs,
Raija Tammelin

Summan seudun tarinan voisi kertoa näin:

*Tässä he kuolivat
30 000 venäläistä miestä
Tässä he tuhosivat
kokonaisen kylän.
Nyt ympärillä laulavat
linnut.
Unikylän paikalla hiljainen
metsä.
Tämänkö he halusivat,
tämänkö vuoksi heidän
täytyi kuolla*

Taina Lehto

Kitumaassa

*Kitumaassa kasvoit
kääkärämäntynä,
sitkeänä katajana
ja visakoivuna.*

*Sinussa jotain hujaa,
kestävää ja kaunista.
Arvoasi eivät
kaikki heti huomaa.*

*Kuivuus upotti
juuresi syvään
kallionrakoihin asti.
Tulit myrskyyn kestäväksi.*

Heimo Suontausta

Kesäkuun alkupäivinä tänä vuonna umpeutuu Kallen viidenkymmenen vuoden työrupeama samassa talossa. Samalla hän siirtyy ”oloneuvoksen” ansaituille vapaapäiville.

Mutta palataanpa alkuun. Kaskiluodon Kalle kävi Loimaan kunnan Karhulan kansakoulua viimeistä vuottaan. Ikkunan vieressä olleesta pulpetista avautui näkymä koulun lähellä sijainneelle pajalle, jossa Teuvo Syvänen ensimmäisessä omassa pajassaan kengitteli hevosia, takoi raudasta kyläläisten tarvitsemia esineitä, hitsaili, korjaili ja suunnitteli myös uutta omaa tuotantoa. Teuvon paja kiinnosti Kallea niin paljon, että hän ei aina kuullut edes opettajan esittämiä kysymyksiä ja mahdolliset opettajan jakamat tiedonjyvätäkään eivät aina tavoittaneet Kallen tajuntaa, sillä korvissa kaikui paremmin soinnuin pajavasaran kalke ja ahjon sekä hitsauspillin suhina. Tästä oli seurauksena Kallen sijoittaminen toiselle puolelle luokkaa, josta ei voinut nähdä pajalle.

Kallen kiinnostus pajaan ja sen ilmapiiriin ei siihen loppunut, vaan kävi päinvastoin. Koulupäivän loppuuta poika kipaisi usein pajalle ja oli apuna Teuville siinä mitassa kuin oli mahdollista. Ja kun koulu

Viisi vuosikymmentä töissä samassa talossa

Kalle Kaskiluoto, ”kyläsepän” ensimmäinen palkattu työmies

Rakentamallaan ja museoajoneuvoksi rekisteröidyllä Jaavalla on Kallen mukava huristella Suomen suvessa vapaana työhuolista.

loppui, tekivät Teuvo ja Kalle oppisopimuksen, jonka tarkoituksena oli ottaa Kalle töihin pajalle ja siinä sitten samalla pojasta kouluuntuisi seppä.

Oppi meni perille

Teuvo Syvänen syntyi Kurkijoen Aromäen kylässä ja joutui kokemaan sa-

man kohtalon muiden karjalaisten kanssa. Kun oli mennyt koti ja konnut, täytyi nuoren miehen keksiä itselleen ammatti. Siksi Teuvo kirjoittautui oppilaaksi Ypäjän kengitysseppäkouluun. Tämä olikin nuoren miehen ainoa koulu sepän alalla, ellei mukaan lasketa työn mukanaan tuomia op-

peja ja vahingoista viisastumisia. Kun Teuvo oli huomannut, että Kaskiluodon Kallessa oli ainesta ja kiinnostusta sepän oppiin, ryhtyi hän työn ohessa Kallen kouluttajaksi rautakouran tehtäviin. Nyt heitä oli kaksi ja työn tuloksia tuli tarvitseville käyttöön entistä enemmän.

Kalle ei jäänyt Syväsen Teuvon ainoaksi työmieheksi. Kun pajan omat tuotteet: kitkaketjut ja lumilingot sekä oja-aurat alkoivat tehdä kauppansa, tarvittiin lisää tekijöitä ja suuremmat tilat, jotka löytyivätkin Karso-
solasta entisen vaneritehtaan tiloista Loimijokirannan tuntumasta. Jonkin ajan kuluttua tilat kävivät jälleen pieniksi, joten rakennettiin pajalle uudisrakennus toiselle puolelle tietä. Tällöin pajasta oli jo tullut konepaja, mutta Teuvo vain vaatimattomasti esitteli itsensä kyläsepäksi. Konepajan tuotanto laajeni laajenemistaan ja siinä samalla Kaskiluodon Kalle eteni työnjohtajaksi ja myöhemmin varastopäälliköksi. Konepajakin oli rakentanut uudet hallitilat, joissa tehtiin päätuotteina James-kaivureita. Viimeisen laajennuksen jälkeen Syväsen konepajan lattiapinta-ala oli jo 1,7 ha ja töissä oli noin kolmesataa vierasta Kaskiluodon Kallen lisäksi. Tuolloin konepaja oli Loimaan kunnan ylivoimaisesti suurin työnantaja. Noihin tienoihin huonompina aikoina teollisuusneuvos Teuvo Syvänen

kertoili allekirjoittaneelle vähälumisina talvina rukoilleensa runsaita lumisaiteita, jotta lumilingot olisivat käyneet kaupaksi sekä että ”on siinä ihmettelemistä, mistä saa aina tarvittavat rahat tilipusseihin”. Ja: ”Jos olisin kouluja enemmän käynyt, en olisi näin suuria uskaltanut!”

Onneksi ei käynyt. Nyt meillä täällä Loimaalla on edelleen sama konepaja, mutta omistaja on vaihtunut jo ainakin kolme kertaa sen jälkeen, kun Teuvo myi konepajansa. Vain noin kaksi vuotta hän ehti nauttia elämästään vapaana tilipussimurheista, kun hän sai kutsun taivaan konepajoihin kuusikymmenvuotiaana. Kaskiluodon Kalle jatkoi kaikkien näiden omistajien palkkalistoilla. Mutta nyt pian tämä työpaikkaukolinen ja tunnollinen mies pääsee hyvin ansaitulle eläkkeelle, jota varten hän jo harjoittelee viimeisellä kesälomallaan. Konepajan jälkeen alkavat harrastukset!

Eino Vepsä

Kaatuneitten muistopäivä

Pääkaupunkiseudun karjalaisyhteisöjen yhteinen kunniakäynti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä 20.5.2007 Helsingin Hietaniemessä.

Pääkaupunkiseudun karjalaisyhteisöt Pääskyrin jäsenesurat järjestävät vuorotellen Kaatuneitten muistopäivän tapahtuman. Järjestelytehtävissä toimivat tällä kertaa Kurkijokiseurasta Riitta Sainio ja Hiitolaiset ry:stä Marja Toivonen.

Lippuvartiossa nähtiin 6 lippua, Suomen lipun lisäksi paikalla oli Karjalan Liiton, Kurkijoki-seuran, Hiitolaisten, Suur-Jaakkimalaisten ja Karjalan Nuorten lippu.

Muistomerkillä puheen piti luterilaisen kirkon edustajana kirkkoherra Jouko Paukkunen, jonka juuret ovat Laatokan Karjalassa. Vainajan muistoliturgian toimittivat ortodoksisirkosta isä Markku Salminen ja yli diakoni Juha

Lampinen.

Kukkalaitteen muistomerkillä laskivat Marja Toivonen ja Juho Paukkunen.

Kahvilaisuudessa sakkolalaisjuurinen Risto Rantakari kertoi, että suomalaiset eivät halunneet jättää sodassa kaatuneita vainajia kentälle haudattavaksi, vaan kaikki pyrittiin toimittamaan kotipitäjien multiin. Risto Rantakari kertoi sankarihautausten yleisestä ohjelmakaavasta elävöittäen esitystään laulamalla vähemmän kuultuja hymnejä. Hän kertoi, että Kaatuneitten muistopäivän ajankohdaksi otettiin toukokuun 3. sunnuntai, koska sinä päivänä tapahtui ensimmäinen sankarivainajien hautaaminen Lappeenrannassa. Lappeen kirkon hautausmaahan siunattiin yhdellä kertaa lähes 500 sankarivainajaa.

Isä Markku Salminen ja yli diakoni Juha Lampinen toimittivat vainajain ortodoksisen muistoliturgian.

*Juho Paukkunen ja Marja Toivonen ovat laske-
neet kukkalaitteen muistomer-
kille. Taustalla
lippurivistöä.*

Kunpa jonakin päivänä saataisiin kaikkien karjalaisten sankarivainajien yhteinen muistokivi, toivoi tilaisuuden päätteeksi kirkkoherra Jouko Paukkunen.

Irma Sinerkari

Aloitin oman koulutieni syyslukukaudella -36. Ensin Schwartzin ja Kylliäisen ohi Titon pysäkillä. Siitä rautatien yli Veijalaisen taloon, mistä kunta oli vuokrannut salin koulunpitoa varten. Opettajana oli jo alussa mainitsemani Häyhän Anni. Opin lukemaan ja kirjoittamaan normaalisti, mutta laskennon opinnot tuottivat vaikeuksia. Meitä koululaisia Salokylän puolelta oli Laalon tytöt, Hämäläisen Tauno ja Littusen Niilo ja minä. Kaikkiaan luokallamme oli toistakymmentä oppilasta. Muistan kun koulusta tultuani lakaisin tuvanlattian, johon oli kerääntynyt tilkkuja ja muutakin roskaa. Silloin meillä oli muistaakseni lehmä, sika ja lammis. Koitin auttaa, kun äidillä oli paljon ompelutöitä. Liisalla meni myöhään koulussa Elisenvaarassa. En muista Eemelin menoista paljoakaan, yönseudussa taisi olla kotona ja usein palasi humalassa, mistä en pitänyt ollenkaan.

Kirveen Väinön emäntä. Miina (o.s. Veijalainen) tuli aina syksyllä syöttämään odellmaa lehmilleen ja oli viikon - toista meidän kanssamme lemmiä paimenessa ja lypsämässä. Heidän toinen maapalstansa oli meidän rajalla, pääpaikka oli kylän puolella. Maidon hakija toi usein omenia tai isoja sinisiä luumuja, jotka kyllä maistuivat. Heillä oli aika iso Väinön isän ja äidin perustama puutarha. Myös Väinön äiti, Kirveen Miina (os. Kylliäinen) vieraili usein meillä. Noista vieraista me Liisan kanssa tykkättiin, koska heillä oli aina tuliaisia.

Tarkkaavainen oppilas

Minulla on vieläkin opintokirja. Tapani on kirjoitettu oppilaaksi Kurijoen kunnan Titon kylän alakoulun ensimmäiselle vuosiluokalle elokuun 16. päivänä vuonna -36. Käytös kymmenen ja huolellisuus ja tarkkaavaisuus kahdeksan. Muuten kaikki seisokkia paitsi käsityö kuutonen. Kevätlukukaudella numeroni vaihtelivat seitsemän ja yhdeksän välillä, mutta laskento oli pudonnut kuutoseen. Tarkkaavaisuuskin oli noussut yhdeksään. Oikein kunnianisän hyväksymä. Todistuksen allekirjoitti kunnanjohtajan lisäksi tietenkin opettaja Anni Häyhä. Tulin usein koulusta kotiin jalat märkinä, kun pienet lapikkaat eivät pitäneet pelloilla tulvivaa vettä. Kevät toi tullessaan uutta ohjelmaa. Junakyydit alkoivat kiinnostaa. Kävimme Liisan kanssa seisakkeelta junaan ja ajoimme Elisenvaaraan, ostimme asemakioskista karkkia ja käve-

”Pula-aika oli hellittänyt, kauppoista sai jo etelän hedelmiä, jäätelöä yms.”

limme kotiin, kun rahat loppuivat.

Teimme äidin kanssa lehmälle heinää ja lampaalle lehtikerppuja. Tietysti olivat pienet siemenet ja perunat jo maassa. Olin Kylliäisellä heinämiehenä. Haravoin ojanlaitoja. Adam-isäntä maksoi oikein palkkaa. Olin myös tappiopoikana heinä seivästyksen aikoihin. Usein olimme uimassa Hepolammella, jonka Titonjoki oli muo-

vannut sen alapuolelle. Toisella puolen Hepolampea oli korkea mäki, jolle ”Vartin” Jussi oli rakennuttanut kaksikerroksisen ainakin kymmenhuoneisen huvilan. Tämä Schwartzin Jussi oli tsaarin aikainen poliisi Viipurista, naimaton ja vähän pöpi ukko. Oli hirmuisen vihainen, jos menimme salaa hänen huvilalleen. Huvila jäi keskeneräiseksi ja ukko kuoli mäen alla olleeseen pieneen mökkiin.

Salaa vierailimme Hiitolassa Väinön perheen luona Ainoa katsomassa. He olivat muuttaneet Sahakoskelle Valtoilan kartanon työjohtajan asuntoon. Koskessa oli kartanon rakennuttama laaja-altainen ja korkeapatonen voimalaitos, jossa kaksi turbiinia jauhoi sähköä kartanoon ja kylälle. Väinö ja Matti olivat laitoksen valvojina. Altaassa oli hyvä uimapaikka, hiekkaranta Hiitolan harjun kupeessa. Joki tuli Simpeleen järveltä saakka.

Jälki-istunto

Kesän riemut olivat ohi ja koulu alkoi. Menin toiselle luokalle, joka jatkui samaan tapaan. Olin varmaan vähän häirikkö tun-

nilla., kun Anni jätti jälki-istuntoon. Olin yksin luokassa ja luulin, että kukaan ei kuule. Aloin laulaa radiosta kuulemaani iskelmä (Kylliäisillä oli patteriradio, josta varauhin kuuntelemaan lauantain toivotut levyt.): Kaukainen ystäväin tule luokseni jälleen jne. Anni kuuli laulun ja tuli vähän ajan kuluttua päästämään minut pois jälki-istunnosta. Olin laulanut satuttavasti: Hän oli kuulemma rakastunut suojeluskuntapäällikköön, kapteeni Kekäläiseen.

Eksyneenä korpeen

Kevät tuli ja kirjoitettiin vuosi 37. Alakoulu Veijalaisella päättyi ja siirryin Liisan kanssa Elisenvaaran yläkouluun ensimmäiselle luokalle. Alku oli hankalaa, pitkä matka ja huono tie. Muistan eräänkin koulusta paluumatkan, lunta oli satanut. Sopenkylälle saakka oli tietä, mutta Siltasen talon kohdalta alkoivat vain yhden jäljet Heinosen päin. Liisa oli sitä mieltä, että sieltä pääsi tietä pitkin Sihvosen, mutta tie veikin toisaalle Haapavaaran suuntaan. Ilta alkoi jo pimetä, Liisa tunsu paikan, kun tu-

limme pellon laitaan ja tiesi mistä tie haاراتui Sihvosen. Tietä ei ollutkaan ajettu. Lumen alta näkyivät vain aiemmin ajatut painautumat. Kuljimme melkein saman matkan takaisin päin ja matkanteko oli hankalaa. Koulu loppui kolmelta iltapäivällä ja kun viimein pääsimme korvesta oli pilkkopimeää. Kun Sihvosen talon valot näkyivät, äiti tuli vastaan lyhdyn kanssa. Kello oli jo kuusi illalla, kun pääsimme kotiin. Sen jälkeen emme lähteneet vieraille jäljille. Kun tuli suksikelit matka sujui mukavasti. Haverin lapset olivat jo suksilla ja tulivat suoraan peltojen poikki. Veljeni Matti tietää mistä matkasta on kysymys.

Pula-aika oli hellittänyt, kauppoista sai jo etelän hedelmiä, jäätelöä yms., matkailu vilkastui. Muistan kun tulini soittotunnilta: en ostanut Osuuskaupan ruokakaupasta appelsiinia, vaan ison keltaisen hedelmän. Sain kynsittyä reiän kuoreen ja maistelin sisältä pursuavaa mehua. Oli kitkerää ja pahan maakuista. Harmitti niin vietävästi ja heitin hedelmän pois. Oli kuulemma sitruuna.

Kesällä kävimme Liisan kanssa myymässä mansikoita asemalla. Kunta ja valtion maatalouslaitos alkoivat kaivaa tulvien vaivaamia jokia ja ojia. Titon jokikin perattiin. Siinä oli paljon miehiä töissä. Lapiolla, kottikärryillä ja hevosten vetämillä kuopilla kaivettiin jokea, joka sai nimekseen Titon kanava. Kylätien kohdalla pyssäkin luona oli Hiirenskoski, jota perattiin oikein ampuamalla.

Olin joskus Eemelin mat-

kassa rakennustöissä ja opin rakentamisen alkeita. Liisa oli lapsenvahtina Kirveen Antilla, joka oli Väinön veli. Väinö ja Miina eivät jostain syystä saaneet lapsia. Kirveen vanha Miina (Väinön äiti ja isän serkku) kuoli ensimmäisellä evakkoreissulla. Niin myös Tannisen Anni-mummo. Merran Väinö rakensi poikiensa Matin ja Toivon kanssa talon Hiitolan asemakylään. Talo törrötti paikallaan jostakin kumman syystä vielä vuonna -91, kun kävimme Karjalassa.

Hämäläisen ukko-Jussilla oli kaksi poikaa ja Kylliäisen Matilla oli kaksi aikuista lasta (Martta ja Jalmari) ensimmäisestä avioliitosta ja toisesta Esteri, Kerttu, Matti ja Tauno, jotka olivat Liisan ja minun ikäisiä. Matti Kylliäinen oli myös puuliikemies. Hän rakennutti itselleen komean talon ulkorakennuksineen. Siihen aikaan nämä puuliikemiehet ostelivat metsiä halvalla, teettivät tukeiksi ja lastasivat vaunuihin, jotka kuljettivat puuta mm. Viipuriin vientisahoille. Ahlströmillä oli tällainen saha Hiitolan Tiuralassa, äidin kotipaikan naapurissa.

Meidän paikkamme oli Riuttamäen ja Korkeamäen välillä laaksossa nimeltä Märkäkivi. Aina ukonilmoilla tuntui, että salamat leiskuivat vain meidän ylämme. Siinä naapurissa oli myös autiotalo, jossa oli asunut Kohon seppä, mutta muuttanut Elisenvaaraan maamiesopiston sepäksi. Heidän poikansa kenraali Lauri Koho oli syntynyt siinä talossa. Nyt olen esitellyt lähimmät naapurit.

jatkuu

Rintakorun tarina

Jo 1800-luvun lopulla Theodor Schwindt suoritti arkeologisia kaivauksia Karjalassa. Erikoisesti Hiitolan pitäjän Kavosalmen kylässä, Sipro Ijäksen omistamilla mailla. Sipro Ijäs on Ijäs suvun esi-isä, siis minunkin, olenhan

omaa sukua Ijäs.

Useita löytöjä on tehty jo 1880-luvun alkupuolella Kalmistokumpu - nimiseltä alueelta, joka olit Ijäs suvun omistuksessa. Kalmistokummun alueelta on löytynyt useita luurankoja ja tietojeni mukaan siellä teh-

dään edelleenkin kesäisin kaivauksia, nähtäväksi jää mitä sieltä löytyy.

Kalmistokummulta on myöskin löytynyt kuvan kuparisolki. Solkea säilytetään nykyisin museon kätöksissä. Pronssiset soikeat kuparisoljet eivät tutkijoiden mielestä ole ainutlaatuisen harvinaisia, joskin arvokkaita. Myös Kurkijoen kihlakunnan alueelta on kaivauksissa löytynyt parikymmentä solkea. Solkien muoto on soikea ja kokonoin 6,1 x 3,1 cm, koristelut lähes samanlaiset. Sen enempää historiaa penkomatta, jätän sen tutkijoiden ja alansa taitavien tehtäväksi.

Salla-Maija Lankinen on tehnyt suuriarvoisen työn korun valmistamiseksi, ja Mauri Lankisen myötävaikutuksella sain minäkin sen jäljennöksen. Siitä heille molemmille nöyrä vilpitön kiitokseni koko sukumme puolesta. Onhan Maurin suku viimeisiä Kavosalmen tilan omistajia joten siksi kai Mauri meidänkin su-

kumme muisti.

Hän on siis tavallaan ”tilanhoitaja” joten suotakoon tilanhoitajan perheelle oikeus kantaa tätä arvokasta sukumme korua rinnassaan. Sitä vastoin ”ei sukulaiset” ovat jäävät koreilemaan korulla. Niin tahdoin en itsekään vielä vanhoilla päivilläni ole, että kantaisin tuntemattoman vieraan suvun perhekalleutta rinnassani. Tätäkin asiaa sopii itse kunkin tykönänsä mietiskellä, mikä on sopivaa ja mikä vähemmän sopivaa, mitä sukukoru velvoittaa kantajaltaan?

Itse pidän Salla-Maijan tekemää korua suurella arvossa esivanhempiani kunnioittaen. Tämä kuparisolki saattoi heillä olla ainut koru, mene ja tiedä. Vielä kerran kiitokset Sallalle ja Maurille, kun heidän ansiostaan saan pitää sukuni korua ja antaa sille kuuluvan arvon suku-, sekä muissa juhlissa.

Aino Koppi (Ijäs),
Noormarkku .

JATKOA SIVULTA 1

lattu kenkämuseoon ja opas jo odottelikin meitä. Tampere on ollut kenkäkaupunki ja museoon oli taltoitu jalkineita aina löttösisistä huippumuotiin eri vuosikymmenien varrelta. Vielä ennätimme tutustua polkupyöränäyttelyyn, Juicen muistonäyttelyyn sekä jääkiekkomuseoon (voitte kokeilla, syntykö maali). Sitten jätimme iloisen haitteat jäähyväiset tamperealaisille ja bussin nokka kääntyi osoittamaan kohti Helsinkiä. Matka meni niin mukavasti rupattellessa, että meinasi loppua kesken em-

mekä olisi millään maltta- neet erota, mutta se lohdutti, että taas tavataan!

Poimintoja Äijälän yläkerrassa olevista seinätauluista:

”Elämä juurilla on ihmisen korvaamaton lahja Luojalta”

prof. Jaakko Paavolainen, juhlapuhe Kivennavalla v.1993 ikuisuuden portti-muistomerkin julkistamistilaisuudessa.

”Karjala elää taas - uuisilla asuinsijoillaan”

Erkki Paavolainen

Retkeläiset kuuntelevat kiinnostuneena Kauko Ilosen esitystä.

ELISENVAARAN YHTEISKOULU 80V.

Osa 2 Koulutalo

Ensimmäinen koulutalo "löytyi" Saavanmäeltä Kurkijoen kirkonkylään menevän tien läheltä noin yksi kilometri asemalta kaakkoon. Täällä oli maanviljelysneuvos Evald Relanderin kuoltua v. 1926 jäänyt hänen leskelleen Ina (Vilhelmiina) Relanderille (o.s. Kihl) ja hänen pojilleen presidentti Lauri Relanderille ja agronomi Ilmari Relanderille Saavan tila. Sen päärakennus, tavallinen maalaistalo, tuli syksyllä 1927 ensimmäiseksi koulutaloksi. Rakennukset sekä osa tilasta siirtyi oston kautta 14.11.27 maanviljelijä Pekka Kiiskille (Louhkan Pekka) Relanderin poikien myytyä hänelle osuutensa.

Ahdasta oli

Päärakennuksessa oli iso tupa, kaksi pientä kamaria ja iso sali, jossa uuden koulun piti alkaa. Koulun pyrki 37 oppilasta. Näistä 30 suoritti hyväksytyt sisänpääsykoulustelut. Enempää ei olisi oppilaita mahtunutkaan maalaistalon saliin. Kun koulutyön piti alkaa, ei loppukesällä tilattu koulukalusto ollut ehtinytkään käyttöön. Kouluhuone oli tyhjä. Väliaikainen luokkahuone saatiin Suohovilta maanviljelyskoululta, jossa pienet oppilaat istuivat aikuisille tarkoitetuissa pulpeteissa. Luokan kaapeissa oli monenlaista biologian opetusvälineistöä, joka sai nuorilta koulutulokkailta ansaittua huomiota. "Siinä työ alkoi, ja lukuvuoden kasvioppikurssi opittiin muutamassa viikossa: botaniikan opetus oli siihen lukujärjestyksestä poikkeamiseen onnellisesti houkutteli. Voitiinhan eri aineiden oppituntien epäsuhta myöhemmin tasoitaa", mainitsee koulun ensimmäinen opettaja ja johtaja Saimi Hukkanen. Syyskuun lopulla tulivat pulpetit ja opiskelu omassa luokassa saattoi alkaa. Ahtaus oli suurena haittana. Pulpettien väliin ei jäänyt lainkaan käytäviä.

Talon suuressa tupakeitissä valmistettiin oppilaiden aamiairuoka. Opettajan asui samassa talossa. "Kotikouluksi" Saimi Hukkanen tätä vaihetta kutsuukin. Niin kului ensimmäinen lukuvuosi! Syksyllä 1928 oli edessä muutto. Koulutalo oli vaihtanut omistajaa eikä koulun kak-

si toimivaa luokkaa olisi sinne enää mahtunutkaan. Elisenvaaran työväentalosta kylän keskustasta saatiin uusi majapaikka. Vetoisa ja kylmä juhlasali oli ensimmäisen luokan luokkahuoneena. Toinen luokka työskenteli ravintolahuoneessa, joka taas oli liian lämmin. Lämpöä koetettiin tasoitaa mm. siten, että pakkaspäivinä pidettiin luokkien välistä ovea auki oppituntien luonteen salliessa. Pieni ja pimeä pihanpuoleinen keittiö oli opettajain huoneena. Siellä liesi antoi lämpöä, kun välitunnilla lisättiin puita uuniin. Koko talven aikana ei työväenyhdistys käyttänyt taloa varsinaiseen tarkoitukseensa.

Muutto edessä

Syksyllä 1929 oli edessä jälleen muutto. Koulun kolme luokkaa ei olisi sopinut työväentalon tiloihin. Elisenvaaran suojeluskunta oli saanut parin sadan metrin päähän valmiiksi uuden talon "Suojalinnan". Tästä uutuutensa hohtavasta kaksikerroksisesta rakennuksesta saatiin koululle kolme luokkahuonetta, joista suurin oli 96 m², toisen pinta-ala oli 56,5 m² ja pienimmän 34,2 m². Suurinta luokkaa käytettiin rukoussalina aamuisin. Täälläkin keittiö oli opettajain huoneena. Lotat käyttivät sitä usein ja se "aina tuoksui tuoreelle vehnäleivälle", muistelee Saimi Hukkanen.

On selvää, että ajatus omasta koulutalosta heräsi jo koulua perustettaessa. Paikkakunnalla ei olisi ollut riittävän tilavaa rakennusta koulun tarpeisiin. Maanviljelysneuvokset Ina Relander sekä Aleksandra ja Pekka Kiiski (Louhkan Pekka) lahjoittivat 20.10.1928 päivätyllä lahjakirjalla yhteiskoululle tontin, 5450 m²:n suuruisen määräalan Saavan tilasta RN 20:5. Tästä muodostettiin Yhteiskoulu-niminen tila RN 20:28. Koulurakennuksen urakoi Antti Tiainen.

Vihdoin uuteen rakennukseen

Laajahko Saavanmäki oli entinen markkinapaikka. Sen kallioisessa luoteispäässä kohosi syksyllä 1930 uusi koulutalo. Luokkahuoneita (koko 6,5 x 10,7 m) oli kuusi kahdessa kerroksessa. Yksi näistä oli ko-

koelmahuoneella varustettu luonnonhistorian erikoisluokka. Luokkahuoneiden ikkunat avautuivat lounaaseen. Niistä voitiin länteen katsomalla nähdä Simpeleen tehtaiden savut eli yli maamme nykyisen kaakkoisrajan. Juhlasalin (8,5 x 15,5 m) ikkunoista nähtiin luoteeseen, jossa metsäiset kukkulat näkyivät kaukana autereen sinertäminä. Juhlasalissa oli näyttämö (4,0 x 8,5 m), jonka alapuolella eteisen tasossa oli pukeutumishuone (4,0 x 8,5 m). Saliä käytettiin myös voimistelusalina. Rakennuksen kaakkoispäässä oli lisäksi opettajain huone (4,5 x 5,5 m). Juhlasalin alapuolella sijaitsi kotitalousluokka

Koulutalo valmistui syksyksi 1930. Kuvassa rakennus pihan puolelta. Oikealla juhlasali ja vasemmalla opettajain asuntosii. Kyösti Kärrin kokoelmasta

(4,75 x 5,4 m) ja sen yhteydessä pieni opetuskeittiö (3,5 x 4,0 m). Rakennuksen kaakkoispääty oli kolmi-kerroksinen. Siinä oli asunnot kolmelle opettajalle. Kellarikerroksessa sijaitsi vahtimestarin asunto, pannuhuone, halkovarasto ja sauna.

Oppilasmäärän kasvaminen aiheutti tilanahtautta, joka alkoi selvästi näkyä v. 1932, jolloin koulussa oli kuusi toimivaa luokkaa.

Tarkastajat olivat jo v. 1934 pitäneet koulutaloa ahtaana ja puutteellisena. Suurimpana haittana oli toisen voimistelusalin puuttu-

minen. Luonnonhistorian erikoisluokan käyttämistä tavallisena luokkahuoneena eivät tarkastajat pitäneet suotavana. He totesivat myöskin, ettei koulussa ruokaileville oppilaille oltu järjestetty ruokailutiloja.

Koulun kolme metriä leveää käytävää pidettiin myös liian kapeana. Toisen voimistelusalinpuute oli koulun johdolle ja opettajakunnalle varsin tuttu. Voimistelua varten oli v. 1936 vuokrattu Elisenvaaran nuorisoseuran talon juhlasalia sekä aikaisemmin Elisenvaaran suojeluskunnan talon tiloja. Olipa ajateltu pitää eräitä voimis-

telutunteja valmistuvassa aseman tavaramakasiinisakin. Ehkä tämä kaikki antoi pontta koulutalon lisärakennuksen toteuttamiseen. Jo v. 1936 oli hankittu piirustukset tätä varten. Suunnitelma ei silloin toteutunut rakennuskustannusten voimakkaan nousun takia.

Syksyllä 1938 voitiin koulutyö aloittaa laajennustussa koulurakennuksessa.

Lopulliset piirustukset sekä muutokset koulun vanhoihin tiloihin laati v. 1937 rakennusmestari Heikki Kaartinen. Urakoitsijana toimi H. Nikkanen. Uudisrakennus oli kaksikerroksinen. Se rakennettiin myös hirrestä vanhan koulutalon kaakkoispäätyyn. Uusi osa muodosti ehjän kokonaisuuden vanhan rakennuksen kanssa. Uuden osan kuutiolavuus oli 856 kuutiometriä ja koko koulurakennuksen 5856 kuutiometriä.

Uuden osan alakertaan tuli normaalin luokkahuoneen (koko 6,5 x 10,7 m) lisäksi voimistelusalin (7,45 x 15,2 m). Toiseen kerrokseen tehtiin normaalin luokkahuoneen ohella luonnonopin erikoisluokka (7,45 x 10,7 m). Entistä koulun käytävää jatkettiin kummassakin kerroksessa 15,7 metriä eli yhden

Rainar Hakulinen
1981

Saavanmäellä sijainnut koulutalo oli varsin upea nähtävyys. Juhlasalisiiven kohdalla kelloseppä Juho Pekkisen mökki. Etualalla kulkee Kurkijoen kirkonkylään menevä maantie. Kurkijoki-säätiön kokoelmista

Eskon puumerkki

Päättäjäishumussa ojennetaan

miljoonia ruusuja

Toukokuun lopun ja kesäkuun alun välillä juhli-taan monessa kodissa kou-lun tai opintojen päättymis-tä. Päättäjäiset ovat muista kukkasesongeista poiketen lähs yksinomaan leikko-kukkien juhlaa. Ylivoimai-sesti suosituin päättäjäs-kukka on ruusu, ja juhlahu-mussa arviolta 5-7 miljoonaa ruusua vaihtaa omista-jaa. Kaiken kaikkiaan päät-täjäisten juhlinnassa kuk-kiin kulutetaan 45-50 mil-joonaa euroa, eli suunnil-leen saman verran kuin äi-tienpäivän kukkalahjoihin.

Päättäjäkukat on tehty kestäväksi aina viljelijältä kotiin saakka. Ruusut säily-tetään viileässä, ja ne kulje-tetaan viljelmältä suoraan tai tukun kautta myyntipis-teisiin kukkavirkistettä si-sältävässä vedessä. Asian-

tunteva kukkakauppias lait-taa virkistepussin mukaan myös ruusupakettiin. Vir-kistettä kannattaa aina käyt-tää, sillä se estää bakteerien kasvua maljakossa ja ravit-see kukkia. Virkisteellä te-rästyttävä maljakkovettä ei tarvitse vaihtaa, vaan sen li-sääminen riittää.

Ruusut kannattaa aina ti-lata ennalta, sillä kukkakau-passa on takuuvarmasti päättäjäisten alla ruuhkais-ta. Kauppias pakkaa ruusut tarvittaessa etukäteen, ja laittaa mukaan sopivan määrän kosteutta. Lämpim-ällä säällä kukkapakettia ei kannata avata edes kuk-kia ojennettaessa, koska pak-ketissa sisällä oleva kostea ilma pitää ruusut hyvässä kunnossa. Paketti aukais-taan vasta, kun kukat on mahdollista saada pian mal-

jakkoon. Silloinkin jokai-seen varteen leikataan terä-vällä veitsellä uusi imupin-ta. Sakset ovat erittäin huono veitsen korvike, sillä tylppinä ne murskaavat ve-den imemiseen tarkoitettun solukon. Vanhat ruusun kä-sittelytavat, kuten varren alaosan kuoriminen tai ty-ven kastaminen kiehuvaan

veteen kannattaa myös unohtaa tyystin. Ruusut lai-tetaan viileään tai käden-lämpöiseen vesijohtove-teen; jossa on kukkavirkis-tettä. Veteen osuvat lehdet kannattaa nyppiä pois. Pa-rin päivän välein varsiin voi leikata uudet imupinnat, jotta kukkien imuteho säilyy. Jos kukat kuitenkin

pääsevät nuokahtamaan, ne kääristään veden yläpuo-lle jäävistä osistaan na-pakkaan sanomalehtitötte-röön, varsiin leikataan uu-det imupinnat ja paketti lai-tetaan virkisteveteen imey-tymään pariin tunniksi.

Viileät alkukesän yöt kannattaa hyödyntää ruusu-jen säilyttämisessä, sillä al-

hainen lämpötila pidentää kukinta-aikaa. Lyhytvarti-set ruusut kestävät myös yleensä pitkävartisia pitem-pään, sillä niiden kukat saa-vat helposti vettä maljakos-ta.

Kauppuutarhaliitto

Kurkijoki-museolla tapahtuu 2007

Avoimna kesäviikonloppuna la-su klo 12-16
Muulloin sopimuksen mukaan

Avajaiset 3.6. klo 12.00 Kahvitarjoilu
Elisenvaaran koulun näyttely

Pitäjäjuhla viikonloppuna 11.-12.8.
Avoimna klo 12.-18

Varsinais-Suomen museopäivänä 26.8.
Avoimet ovet ja kahvitarjoilu

Yhteydenotot:
(02) 76 76108 Antti Eklund
0500 - 875211 Eino Vepsä

Tiehallinnon muuttuneiden säännösten vuoksi joudumme uusimaan opasteet museolle, mutta saamme ne vasta kesäkuun puolivälissä.

Alla ajo-ohjeet museolle (kannattaa pitää mukana autossa):

Turku-Tampere valtatieeltä Loimaan kohdalla käännös risteyksestä, jossa tienviitat Loimaa, Alastaro, Hirvikoski. Liittymästä vasemmalle Alastaron ja Hirvikosken suuntaan. Tätä tietä n. 6 km, jonka jälkeen käännetään oikealle Köyliönky-län suuntaan. N.3 km jälkeen oikealle edelleen Köyliönky-län suuntaan. Köyliönky-läntietä ajetaan n. 4,5 km ja T-risteyksestä käännetään vasem-malle n. 200 m Alastaron suuntaan. Sillan jälkeen risteyksestä käännetään oikealle Kojonperän suuntaan. Kojonperäntietä ajetaan n. 4,5 km jonka jälkeen tien vasemmalla puolella vaalean-keltainen puutalo.

Pori-Helsinki (VT 2) -tieltä ajetaan Helsingin suunnasta n. 16 km Turku-Tampere (VT 9) risteyksen jälkeen. Käännös vasemmalle pikkuristeyksestä, jossa tienviitta Kojonperä. Tätä tietä ajetaan Kojonperän suuntaan n. 5 km kunnes museo oikealla puolen tietä.

Tulki töisä

*Ruissalos käyn tanssimas keral ystäväin,
toine Koivisto tyttöläit
toine Raumalt päin.*

*Höil tulloo kielionkelmii
vaik haastaat sammaa
suomee,
mie toimi tulkin tietenkii
jot ei oo syytä huolee.*

*Kylhä työ tään tiiättä
tää tulkki o huonolaine
vaa ottakaa se huomioo
mie en oo karjalaine.*

*Joskus iha tahallain
narraa mitä sannoot
huumorii hyö lennättää
ja leikiks kaikke pannoot.*

*Tanssi sujuu hyvästki
siin ei huoli haastaa,
ukot meitä pyörittää
vaik ois Ruotsi maasta.*

Sirpa Aaltonen-
Veikkolainen

ONKS TIETOO VASTAUKSET

- 52%
- Konstantin Päts
- ahma
- V.1935
- ankerias
- riisi
- kaksi kertaa: Kielto-lain kumoaminen ja EU:hun liittyminen
- sarjakuvapiirtäjät
- noin 70 km/t
- 10polskaa

Erikoishammasteknikko

EHT-liiton jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeus-turva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISelta

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky

Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)